

Kokį juridinį statusą pasirinkti?

Mūsų trečiasis iš 12 straipsnių ciklo padės nepasiklysti juridinių status labirintuose ir rasti sprendimą, kuris labiausiai atitinka Jūsų verslo idėją, poreikius ir galimybes. Apžvelgsime populiariausius juridinius statusus, kiekvieno jų privalumus ir trūkumus. Taip pat rasite svarbiausius klausimus, į kuriuos atsakius bus aiškiai, koks juridinis statusas yra tinkamiausias Jūsų verslo kūrimui.

1. Kaip pradėti verslą?	6. Verslo idėjos pristatymas	10. Darbuotojų pritraukimas.
2. Mokesčiai pradedančiam verslui	7. Kokybės vadybos sistemos	11. Darbuotojų išlaikymas.
3. Juridinio statuso pasirinkimas	8. Gamybos optimizavimas	12. Vadovavimas komandai
4. Verslo plano paruošimas	9. Eksporto galimybės	
5. Pirmų metų pelno skaičiavimas		

Vienos iš dažniausiai pasitaikančių juridinių formų:

- Individuali įmonė;
- Uždaroji akcinė bendrovė;
- Mažoji bendrija;
- Verslo liudijimas;
- Individualios veiklos pažyma.

Praeitame mūsų straipsnyje aptarėme mokesčius pradedančiam verslui ir juridinio statuso pasirinkimą didžiaja dalimi nulemia sumokami mokesčiai.

Šiame straipsnyje plačiau aptarsime labiausiai paplitusius juridinius statusus - uždarąsias akcines bendroves (UAB), individualias įmones (IĮ), mažąsias bendrijas (MB), individualios veiklos pažymas (IVP) ir verslo liudijimus (VL).

INDIVIDUALIOS VEIKLOS PAŽYMA

Gyventojas, norėdamas vykdyti individualią veiklą, gali vykdyti veiklą pagal individualią veiklos pažymą arba įsigyti verslo liudijimą. Įsigijus **individualios veiklos vykdymo pažymėjimą**, asmuo gali verstis neribotą laikotarpį nurodyta savarankiška veikla, kuria siekiama gauti pajamų ar kitokios ekonominės naudos ir jai būdingas tęstinumas. Individualios veiklos, turint šią pažymą, paprastumas atrodo patrauklus, tačiau plečiantis, ketinant pritraukti naujų partnerių ir papildomą finansavimą, ar įdarbinti daugiau žmonių, bus susiduriama su jos galimybių ribomis.

Pliusai

- Su šia pažyma galima vykdyti praktiškai bet kurią veiklą
- Nėra minimalaus pradinio kapitalo
- Paprasta buhalterinė apskaita
- Veiklos užbaigimui nereikia atlikti jokių procedūrų
- Įsigytas ir veikloje naudotas turtas lieka asmeniui nuosavybės teise
- Minimalūs įregistravimo kaštai

Minusai

- Atsakomybė savo (ar šeimos) turtu už prisiimtus įsipareigojimus.
- Nuo 45 000 € per metus, asmuo tampa PVM mokėtoju

VERSLO LIUDIJIMAS

Kaip ir minėjome anksčiau, individuali veikla taip pat gali būti vykdoma **įsigyjant verslo liudijimą**. Ši verslo forma gali būti tinkama, jei jūsų planuojama veikla nėra labai rizikinga, pradžiai nereikia didelio finansinio kapitalo ir jei veiklą planuojate vykdyti individualiai ar su šeimos nariais. Verslo liudijimas – tai dokumentas, patvirtinantis fiksuoto pajamų mokesčio sumokėjimą verčiantis individualia veikla, kuria verstis leidžia įstatymai. Fiksuotus pajamų mokesčio dydžius nustato kiekviena savivaldybės taryba atskirai kiekvienai veiklos rūšiai ar jos porūšiui, todėl kiekvienoje savivaldybėje jie būna skirtingi ir kasmet gali keistis. Ši veiklos forma rekomenduojama tada, kai savo verslo idėją esate pajėgūs įgyvendinti patys ir jei veiklą ketinate vykdyti ribotu laikotarpiu.

Pliusai

- Su šia pažyma galima vykdyti praktiškai bet kurią veiklą

Minusai

- Atsakomybė savo (ar šeimos) turtu už prisiimtus įsipareigojimus.

- Nėra minimalaus pradinio kapitalo
- Paprasta buhalterinė apskaita
- Veiklos užbaigimui nereikia atlikti jokių procedūrų
- Įsigytas ir veikloje naudotas turtas lieka asmeniui nuosavybės teise
- Minimalūs įregistravimo kaštai
- Verslo liudijimą galima gauti ne visų rūšių veiklai
- Tam tikrais atvejais draudžiama teikti paslaugas įmonėms
- Veiklą galima vykdyti tik su verslo liudijime nurodytais asmenimis
- Nuo 45 000 € per metus, asmuo tampa PVM mokėtoju
- 4500 € per metus teikiant paslaugas juridiniams asmenims

UŽDAROJI AKCINĖ BENDROVĖ

Uždaroji akcinė bendrovė (UAB) yra ribotos civilinės atsakomybės juridinis asmuo, o tai sumažina finansinę riziką versle, nes leidžia atskirti bendrovės turtą nuo savo nuosavo turto. Akcininkas rizikuoja tik pinigais, sumokėtais už įsigytas bendrovės akcijas t.y. įstatiniu turtu. Uždarosios akcinės bendrovės įstatinis turtas turi būti ne mažesnis kaip 2900 €.

Bendrovės steigėjais gali būti tiek fiziniai, tiek juridiniai asmenys, o akcininkų skaičius ribojamas iki 249. Svarbiausius sprendimus akcininkai priima balsavimu, o einamuosius veiklos klausimus – vadovas. Įmonė atsako už savo rezultatus įstatinio kapitalo dydžio suma.

Pliusai

- Nepasisėkus verslui akcininkas rizikuoja tik turto dalimi, kurią įnešė į bendrovės kapitalą;
- Galima vykdyti bet kurią ūkinę komercinę veiklą, kuri nėra draudžiama įstatymų;
- Norint pritraukti daugiau lėšų, UAB gali tiesiog išleisti daugiau akcijų, kurias galėtų įsigyti akcininkai;
- Galimybės gauti papildomą finansavimą;
- Didelis steigėjų (dalyvių) skaičius leidžia sukaupti didelį kapitalą;
- Neribotas veiklos tęstinumas

Minusai

- Yra nustatytas minimalaus pradinis kapitalas
- Sudėtinga finansinė apskaita
- Viešos finansinės ataskaitos
- Daugiau reikalavimų bendrovės steigimui ir veiklos organizavimui
- Veiklos pabaiga reikalauja daug laiko ir finansinių sąnaudų

INDIVIDUALI ĮMONĖ

Jeigu ketinate imtis ūkinės komercinės veiklos, kuriai atlikti pakanka šeimos narių ir nedidelio pradinio kapitalo, galite steigti individualią įmonę. Tai labai tinkama smulkiąjam verslui, ypač, jei planuojama veikla nėra labai rizikinga.

Individuali įmonė yra neribotos civilinės atsakomybės juridinis asmuo, kurio steigėju gali būti tik veiksnus fizinis asmuo. Į savininkas atsako už įmonės rezultatus visu asmeniniu ir bendru turtu. Įstatymai suteikia teisę vadovu paskirti ir kitą asmenį. Turtas įmonei priklauso nuosavybės teise, tačiau įstatymas įmonės savininkui suteikia teisę gauti įmonės pelną, paimti įmonės kasoje esančius pinigus, kaip avansu išmokamą pelną, savo asmeniniams poreikiams, taip pat paimti iš įmonės turtą.

Pliusai

- Galima vykdyti praktiškai bet kurią ūkinę komercinę veiklą, kuri nėra draudžiama įstatymų
- Į savininkas gali dirbti savo įmonėje pats vienas ;
- Lengviau priiminėti svarbius sprendimus, nes įmonės dalyvis – savininkas- dažniausiai yra ir vadovas;
- Reikalavimai individualios įmonės steigimui yra mažesni, lyginant su bendrovėmis ir bendrijomis
- Įmonė gali tvarkyti supaprastintą buhalterinę apskaitą
- Planuojant tolesnę verslo plėtrą, įmonę galima nesudėtingai pertvarkyti į kitą teisinę formą – bendrovę
- Nėra minimalaus pradinio kapitalo

Minusai

- Jei verslas nuostolingas, įmonė gali bankrutuoti ir tuomet įmonės savininkas (ar jo šeima) atsako už įmonės skolas visu savo turtu
- Savininku gali būti tik vienas asmuo, negalimi partneriai
- Įmonei sunkiau pritraukti papildomų investicijų
- Veiklos pabaiga (lyginant su individualia veikla) reikalauja nemažai laiko ir finansinių sąnaudų
- Įmonės savininkui mirus, įmonė dažniausiai nebevykdo veiklos
- Finansinė apskaita nėra žymiai paprastesnė lyginant su UAB

MAŽOJI BENDRIJA

Mažoji bendrija yra ribotos civilinės atsakomybės privatusis juridinis asmuo, kurio pagrindinis tikslas - siekti pelno savo pasirinkimu vykdant įstatymų nedraudžiamą komercinę ūkinę veiklą. Įstatinio kapitalo įregistruojant MB nereikia. MB atsidaryti gali fiziniai asmenys ir narių skaičius ribojamas iki 10. Bendrija už rezultatus atsako savo turtu. Tai smulkiąjam ir vidutiniam verslui skirta teisinės veiklos forma. Naudinga kuriant šeimos verslą.

Pliusai

- Nėra nustatyto pradinio kapitalo, tačiau mažosios bendrijos nariai moka įnašus, pagal kuriuos paskui proporcingai skirstomas bendrijos pelnas ;
- Bendrijai bankrutavus atsakoma tik įmonės turtu;
- Mažosios bendrijos narys gali dirbti bendrijoje nesudarydamas darbo sutarties;
- Steigimo išlaidos nėra didelės;

Minusai

- Steigėjais gali būti tik fiziniai asmenys ir jų negali būti daugiau kaip 10;
- Gali būti sunkiau spręsti narių tarpusavio ginčus;
- Mažosios bendrijos buhalterinė apskaita tik kai kuriais atvejais yra paprastesnė nei UAB.

- Paprastas MB valdymas;
- MB teisiniu reguliavimu daug nuostatų paliekama MB dalyvių savireguliacijai.

Prieš priimant galutinį sprendimą, kurį juridinį statusą pasirinkti, verta būtų pasitarti su šios srities specialistais ar bent jau kuo smulkiau išsinauginėti visas sritis tam, kad paskui jūsų neužgultų nereikalinga mokesčių, administravimo ar valdymo našta.

NUSPŪSK: Kokį juridinį statusą pasirinkti?

- 1. Kokį galite įnešti pradinį kapitalą?**
 - a) Bent 2900 €
 - b) Iki 2900 €
- 2. Ar galiu/ar esu pasiruošęs prisiimti atsakomybę visu savo/savo šeimos turtu?**
 - a) Taip
 - b) Ne
- 3. Ar veiklą planuojate vykdyti ribotą laiką?**
 - a) Taip
 - b) Ne, neplanuoju užbaigti.
- 4. Ar jūsų verslui reikalingos patalpos?**
 - a) Taip
 - b) Ne
- 5. Ar turite patalpas, kuriose galite registruoti savo verslą?**
 - a) Taip
 - b) Ne
- 6. Ar planuojate verslą kartu su kitais asmenimis?**
 - a) Taip
 - b) Ne
- 7. Ar planuojate samdyti žmones?**
 - a) Taip
 - b) Ne

Atsakymų lentelė

Trumpiniai:

IJ – individuali įmonė

IVP – individualios veiklos pažyma

VL – verslo liudijimas

MB – mažoji bendrija

UAB - uždara akcinė bendrovė

Klausimas	Atsakymo variantas A	Atsakymo variantas B
-----------	----------------------	----------------------

Kokį galite įnešti pradinį kapitalą?	UAB	IĮ, VL, IVP, MB
Ar galiu/ar esu pasiruošęs prisiimti atsakomybę visu savo/savo šeimos turtu?	IĮ, IVP, VL	UAB, MB,
Ar veiklą planuojate vykdyti ribotą laiką?	VL	IĮ, UAB, IVP, MB,
Ar jūsų verslui reikalingos patalpos?	UAB, MB, IĮ	VL, IVP
Ar turite patalpas, kuriose galite registruoti savo verslą?	UAB, MB, IĮ	VL, IVP
Ar planuojate verslą kartu su kitais asmenimis?	UAB, MB	IĮ, IVP, VL
Ar planuojate samdyti žmones?	UAB, IĮ, IVP, MB	VL

Paulius ŠŪMAKARIS

Straipsnių ciklas parengtas įgyvendinant projektą „Verslumo ir inovacijų paramos paslaugų plėtra – VIPPP“, finansuojamą Europos regioninės plėtros fondo.

Daugiau apie projektą:

Įgyvendinant iš dalies ES Struktūrinių fondų finansuojamą projektą „Verslumo ir inovacijų paramos paslaugų plėtra – VIPPP“ sutarties Nr. VP2-2.2-ŪM-02-K-01-008, sukurtas straipsnių ciklas, skirtas verslumo skatinimui. Projektas vykdomas pagal Lietuvos 2007 – 2013 m. Ekonomikos augimo veiksmų programos 2 prioriteto „Verslo produktyvumo didinimas ir verslo aplinkos gerinimas“ priemonę „Asistentas – 4“ ir finansuojamas Europos regioninės plėtros fondo.

Projekto vykdytojas: asociacija „Lietuvos mediena“